

ЗАТВЕРДЖУЮ

Школа I – III ступенів №132
міста Києва

Директор школи I-III ступенів №132
міста Києва
М. Савченко
29.08.2023

ІНСТРУКЦІЯ №56 з охорони праці під час підготовки і проведення демонстраційних дослідів

I. Загальні положення

- 1.1. Учитель фізики готує і проводить демонстраційні досліди, обов'язково дотримуючись при цьому вимог охорони праці і техніки безпеки з електробезпеки.
- 1.2. Враховуючи особливості курсу фізики, в першу чергу його практичну спрямованість, на заняттях використовують технічні засоби навчання, які наведені в Типових переліках посібників та технічних засобів навчання для загальноосвітніх шкіл (I, II, III ступенів).
- 1.3. Не дозволяється застосовувати пристали і пристрої, що не відповідають вимогам безпеки праці; використовувати електричне обладнання (вироби), що не відповідає вимогам ГОСТ 12.2.007.0-75 "ССБТ. Ізделия електротехнические. Общие требования безопасности".

II. Дії здобувачів освіти під час оголошення сигналу повітряної тривоги та інших надзвичайних ситуацій:

вдома: ідуть в найближче укриття та перебувають там до завершення повітряної тривоги, після завершення повітряної тривоги пряムують до школи;

по дорозі в заклад освіти або з закладу освіти: прямують до найближчого укриття (станція метро «Теремки»);

у закладі освіти: під час сигналу «Увага! Повітряна тривога!» виконують інструкцію:

1. Слухають уважно вказівки вчителя.
2. Беруть свою тривожну валізу.
3. Не зволікають, залишають кабінет, зал, спортивний майданчик разом з іншими.
4. Заходять до укриття спокійно, без паніки, з учителем.
5. Дбають про власну безпеку та безпеку інших, контролюють свої рухи.
6. Швидко та обережно займають місце, визначене вчителем.
7. Не бігають та не кричат в укритті.
8. При необхідності звертаються за допомогою до вчителя, класного керівника.
9. Залишають укриття після сигналу «Відбій повітряної тривоги» з дозволу вчителя.
10. Повернувшись до класу, залу, спортивного майданчика налаштовуються на навчання;

у закладі освіти: під час сигналів «Увага! Замінування!», «Увага! Задимлення!» виконують інструкцію:

1. Слухають уважно вказівки вчителя.
2. Беруть свої речі.
3. Не зволікають, залишають заклад освіти разом з іншими відповідно до плану евакуації і прямують на вул. Теремківська та пр. Ак. Глушкова на відстань не менше 200 м від приміщення школи.
4. При необхідності звертаються за допомогою до вчителя, класного керівника.
5. Залишають місце перебування після усунення наслідків надзвичайної ситуації з дозволу вчителя.

6. Повернувшись до класу, залу, спортивного майданчика налаштовуються на навчання.

III. Вимоги безпеки перед початком роботи

3.1. Перед тим, як вмикати в електромережу електро- та радіоприлади, необхідно переконатися, що положення перемикача напруги мережі відповідає її номінальному значенню, а також у справності запобіжників.

3.2. Для вимірювання напруг і сили струму вимірювальні прилади з'єднують провідниками з надійною і не пошкодженою ізоляцією, що мають одно-двополюсні вилки. Приєднувати вилки до схеми потрібно однією рукою, причому друга рука не повинна доторкатися до шасі корпусу приладу та інших електропровідних предметів.

VI. Вимоги безпеки під час виконання роботи

4.1. Заміну деталей, а також вимірювання опорів у схемах освітніх установок виконують тільки після її вимикання і розрядження конденсаторів за допомогою ізольованого провідника.

4.2. Під час роботи зі скляними приладами необхідно:

- користуватися скляними трубками, що мають оплавлені краї, підбирати для з'єднання гумові й скляні трубки однакових діаметрів, а кінці змочувати водою, гліцерином або змащувати вазеліном;
- використовувати скляний посуд без тріщин;
- не допускати різких змін температури і механічних ударів;
- бути обережними, вставляючи корки в скляні трубки або виймаючи їх;
- отвір пробірки або шийку колби під час нагрівання в них рідин спрямовувати в бік від себе та учнів.

4.3. Під час роботи, якщо є ймовірність розривання посудини внаслідок нагрівання, нагнітання або відкачування повітря, на демонстраційному столі з боку учнів установлюють захисний екран, а вчитель користується захисними окулярами. Якщо посудина розірветься, не дозволяється прибирати уламки скла незахищеними руками. Для цього користуються щіткою і совком. Аналогічно приирають залізні ошурки, що використовуються для спостереження силових ліній магнітних полів. Не дозволяється закривати посудину з гарячою рідиною притертвою пробкою доти, доки вона не охолоне; брати прилади з гарячою рідиною незахищеними руками.

4.4. У кабінеті фізики Типовими переліками передбачено використання батарей лужних акумуляторів, які експлуатують, переносять і перевозять згідно з інструкцією заводу-виробника.

4.5. Акумулятори закривають у шафі з витяжним пристроєм або в окремому приміщенні, що добре провітрюється.

4.6. Температура зовнішніх елементів конструкцій виробів, що нагріваються в процесі експлуатації, не повинна перевищувати 45°C. Якщо температура нагрівання зовнішніх елементів виробу понад 45°C, на видному місці цього виробу наносять попереджувальний напис: "Бережись опіку!".

4.7. Не дозволяється користуватися бензином як пальничем для спиртівок.

4.8. Не дозволяється застосовувати металеві пароутворювачі, лампи лабораторні бензинові, прилад для визначення коефіцієнта лінійного розширення металів (з металевими трубками, що нагріваються парою).

4.9. Не можна перевищувати межі допустимих частот обертання на відцентровій машині, універсальному електродвигуні, обертовому диску, що зазначені в технічних описах. Під час демонстрацій необхідно стежити за справністю всіх кріплень у цих приладах. Щоб запобігти травмуванню деталями, які відлетіли, перед учнями необхідно встановити захисний екран.

4.10. Не дозволяється користуватися пилесосом та іншими повітродувами під час проведення демонстраційних дослідів з приладом з механікою на повітряній подушці, якщо

перевищується рівень фонового шуму 50 дБ, установлений ГОСТ 12.1.003-83 "ССБТ. Шум. Общие требования безопасности".

4.11. Для постановки всіх видів фізичного експерименту слід використовувати технічні засоби навчання, наведені в Типових переліках.

4.12. Для вимірювання напруги і сили струму вимірюальні прилади треба з'єднувати провідниками з надійною ізоляцією, що мають одно-, двополюсні вилки. Приєднувати вилки (щуп) до схеми потрібно однією рукою, а друга рука не повинна доторкатися до шасі, корпусу приладу та інших електропровідних предметів. Особливо треба бути обережним під час роботи з друкованими схемами, для яких характерні малі відстані між сусідніми провідниками друкованої плати.

4.13. Під час налагодження та експлуатації осцилографів і телевізорів необхідно особливо обережно поводитися з електронно-променевою трубкою. Неприпустимі удари по трубці або потрапляння на неї розплавленого припою, бо від цього трубка може вибухнути.

4.14. Не дозволяється вмикати без навантаження випрямлячі (особливо старі), в них електролітичні конденсатори фільтра помітно нагріваються, а іноді й вибухають.

4.15. Не можна залишати без нагляду вимкнені в електромережу електро- та радіопристрої і допускати до них сторонніх осіб.

4.16. Під час експлуатації джерел високих напруг (електрофорна машина, перетворювачі типу "Розряд") потрібно додержуватися таких запобіжних заходів:

- не доторкатися до деталей і провідників руками або струмопровідними предметами (матеріалами);
- переміщувати високовольтні з'єднувальні провідники або електроди кулькового розрядника за допомогою ізолюючої ручки (можна скористатися чистою сухою скляною трубкою);
- після вимикання необхідно розрядити конденсатори, з'єднавши їх виводи з розрядником або гнучким ізольованим проводом.

4.17. Не дозволяється експлуатувати дугову або ртутно-кварцову лампу без кожуха. Для спостереження за запалюванням цих ламп через оглядове вікно кожуха вчитель повинен користуватися захисними окулярами.

4.18. Не дозволяється використовувати нерозжарювані трубки: рентгенівські - для відхилення катодних променів, вакуумні - із зіркою, з мли- ночком тощо.

4.19. Не допускається пряме потрапляння в очі вчителя та учнів світла від електричної дуги проекційних апаратів, стробоскопа або лазера.

4.20. Не дозволяється експлуатувати лазер без захисного заземлення, обмеження екраном, поширення променя вздовж демонстраційного стола. Не дозволяється переміщувати лазер вздовж оптичної лави та робити будь-які регулювання, якщо знята верхня частина корпусу.

V. Вимоги безпеки після закінчення роботи

5.1. Після вимкнення джерел високої напруги розрядити конденсатори, з'єднавши їх електроди розрядником у хлорвініловій ізоляції.

5.2. Після закінчення роботи вимкніть джерело електроживлення, а потім розберіть електричне коло.

VI. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

6.1. Загоряння в кабінеті (лабораторії) фізики у випадку пожежі необхідно відразу ліквідувати. Для цього необхідно:

- повідомити пожежну охорону (тел. 101);
- вжити заходів щодо евакуації людей з приміщення;
- вимкнути електромережу.

Електропроводку під напругою необхідно гасити вогнетривким покривалом, порошковими або вуглекислотними вогнегасниками, а знести розміщену електропроводку можна гасити піском, водою або будь- якими наявними вогнегасниками.

Загоряння у витяжній шафі ліквідується вогнегасником після вимкнення вентилятора.

6.2. У випадку одержання травми, необхідно попередити про це вчителя. Вчитель надає медичну допомогу, а в разі необхідності викликає швидку медичну допомогу за тел. 103.

Заступник директора з навчально-виховної роботи
(Посада керівника підрозділу – розробника)

Москун Н.В.

Узгоджено:
В.о. спеціаліста служби охорони праці закладу

Ділковська Н. В.

ПОГОДЖЕНО:
Голова ПК
школи І-ІІІ ступенів
№132 міста Києва
Єклема Н.Л.
29.08.2023р.